

nych podczas wojny światowej. Stąd olbrzymie różnice wynikłe z odmiennych tradycji.

Piłsudski od pierwszych dni powstania Państwa dążył usilnie do zatarcia tych różnic, do wytworzenia moralnej jedności armii. Dlatego wydał niżej przytoczony rozkaz, który dla przypieczętowania półrocznego braterstwa broni pragnął stworzyć zewnętrzny symbol zjednoczenia wojska przez zarządzenie, że odtąd srebrne wężyki na kołnierzach, — które w pierwszych miesiącach niepodległości były odznaką tylko oficerów, pochodzących z Legionów, — będą zdobić mundury wszystkich żołnierzy polskich.

Rozkaz podajemy według «Dziennika Rozkazów Wojskowych» z dnia 29 maja 1919 r.

Walcząc od 6 miesięcy ramię przy ramieniu, zawarły oddziały Wojska Polskiego, czy to powstałe z Legionów Polskich, czy z oficerów i żołnierzy byłych armij państw zaborczych, ściśle krwią i trudami wojennymi przypieczętowane braterstwo broni.

Tak, jak im jeden cel przyświeca i jeden ich rozkaz prowadzi: wola narodu i obrona Ojczyzny, tak też stali się oni jednolitym wojskiem polskim.

By i zewnętrznie zaznaczyć jedność, dając wyraz tej woli całego wojska do zatarcia różnic, nakazuję wszystkim oficerom i żołnierzom Wojska Polskiego nałożenie odznaki, noszonej dotychczas na kołnierzu przez formację Legionów Polskich.

Niech ten historyczny znak, którego świetną tradycję podjęły Legiony, stanie się od dziś odznaką całego Wojska Polskiego.

Naczelnik Państwa

Dnia 23 maja 1919 r.

Józef Piłsudski.

DEPESZA DO GEN. LUCJANA ŻELIGOWSKIEGO

(22 czerwca 1919 r.)

Oddziały polskie, noszące nazwę 4 dywizji i pozostające pod dowództwem gen. Żeligowskiego (por. str. 48) po długiej tułaczce z Odesy poprzez Besarabię i Bukowinę w drugiej połowie czerwca 1919 r. przeszły granicę Rumunii i wkroczyły do Małopolski Wschodniej.

Z tej okazji Piłsudski wysłał do gen. Żeligowskiego niżej przytoczoną depeszę, którą podajemy według «Robotnik» z 5 lipca 1919 r.

Do gen. ppor. Żeligowskiego w Stanisławowie.

Przesyłam na ręce Generała wyrazy serdecznej radości, że dzielne wojska, przez Pana dowodzone, po długiej tułaczce

i świetnych walkach na obcej ziemi stały wreszcie na gruncie ojczystym.

Za dotychczasową służbę w obronie honoru oręża polskiego dziękuję Generałowi, oficerom i żołnierzom dywizji, która rozporządza jedynie kadrowym materiałem, potrzebnym gwałtownie dla całego wojska. Rozwiązuję niniejszym Jego dywizję, przeznaczając skład do zaszczytnej roli zapłodnienia szeregów armii polskiej duchem wojennym, który dotąd cechował dywizję Pana Generała.

J. Piłsudski
Wódz Naczelny.

PRZEMÓWIENIE WYGŁOSZONE DO II BATALIONU 36 PUŁKU PIECHOTY

(24 czerwca 1919 r.)

Sytuacja na t. zw. «froncie galicyjskim» nie była wtedy dla nas pomyślna. Od dnia 8 czerwca 1919 r. rozpoczęła się ofensywa Ukraińców. Front polski nie wytrzymał uderzenia i cofał się. W drugiej połowie czerwca oddziały polskie znajdowały się na linii górnego biegu Styru, górnego biegu Gniłej Lipy i dolnego biegu Świrza.

Piłsudski przyjechał na ten front, by przygotować zwycięską naszą kontrofensywę, która rozpoczęła się od dnia 28 czerwca 1919 r.

Dnia 24 czerwca przybył Piłsudski do Chodorowa, gdzie dokonał przeglądu II batalionu 36 pułku piechoty, do którego wygłosił niżej przytoczone przemówienie.

Podajemy je według tekstu ogłoszonego w «Zarysie historii 36 pułku piechoty Legii Akademickiej» na str. 25.

Chłopcy!

Dumny jestem z tego, że mam taki Żelazny Batalion, który nazwać można śmiało Batalionem Śmierci, bo rzeczywiście w dotychczasowych bojach daliście dowody pogardy dla niebezpieczeństwa i śmierci. Ściągnąłem was tutaj z Warszawy, abyście pokazali wszystkim: i swoim i wrogom, jak powinien walczyć żołnierz polski; abyście pokazali, jak walczy żołnierz z Batalionu Śmierci, — i jestem pewny, że znów okryjecie się nieśmiertelną sławą. Dzisiaj was czeka nowe zwycięstwo ¹⁾. Pójd-

¹⁾ Tego dnia po południu II batalion sforsował przejście przez Świrz, zajął miejscowości Zagórzany i Garbki, organizując ważny dla dalszej akcji przyczólek mostowy, którego następnie bronił przez kilka dni przed natarczywymi atakami nieprzyjaciela.